

Blauwdruk evaluatie wet nationale politie

Document titel	Eindrapportage Blauwdruk evaluatie wet nationale politie
Schrijvers	Erasmus Universiteit Rotterdam
Document type	Rapport
Opdrachtgever	Commissie Evaluatie Politiewet 2012
Aantal pagina's	57
Versie en datum	Definitief 20 november 2014

Overzicht

Voorwoord	4
Samenvatting	5
Summary	5
1. Inleiding.....	6
1.1. Aanleiding voor dit onderzoek.....	6
1.2. Leeswijzer.....	8
2. Onderzoeksaanpak.....	10
2.1. Onderzoeksvragen	10
2.2. Algemene aanpak.....	12
3. Reconstructie en toetsing beleidstheorie (stap A, vragen 1-3)	13
3.1. Beschrijving van de methoden.....	13
3.1.1. Reconstructie beleidstheorie	13
3.1.2. Toetsing beleidstheorie	14
3.2. Achtergrond nationale politie.....	16
3.2.1. Eindbeeld nieuwe bestel.....	16
3.2.2. Democratische inbedding	17
3.2.3. Stakeholders	18
3.2.4. Landelijke ontwikkelingen	20
3.2.5. Evaluatie andere verbeteringen.....	21
3.3. Reconstructie beleidstheorie	24
3.3.1. Inspanningencluster 1: Uitvoeren van de personele reorganisatie.....	25
3.3.2. Inspanningencluster 2: Vorming van het PDC	26
3.3.3. Inspanningencluster 3: Realiseren van een betere informatievoorziening en ICT	26
3.3.4. Inspanningencluster 4: Inrichten en in werking brengen van de nationale politie	27
3.3.5. Inspanningencluster 5: Werken aan geselecteerde operationele doelen.....	28
3.4. Mogelijke neveneffecten vanuit verschillende stakeholdersperspectieven	30
3.5. Wat de beleidstheorie niet kan afbeelden – beschrijving van spanningsvelden.....	32
3.5.1. Een korte reflectie op organisatieveranderingen	32
3.5.2. De logica van complexe organisaties	33
3.5.3. Spanningsvelden bij de nationale politie	34
4. Identificatie van indicatoren (stap B, vragen 4-7).....	38
5. Evaluatieontwerp (stap C, vragen 8 en 9).....	42

5.1. Beschrijving van de methoden.....	42
5.1.1. Bepalen complexiteit van indicatoren	42
5.1.2. Bestaande evaluaties	44
5.2. Evaluatieplan met indicatoren.....	45
5.2.1. Foci van het evaluatieontwerp	45
5.2.2. Indicatoren van de effectmeting.....	47
5.2.3. Indicatoren van de implementatiemeting	47
5.2.4. Indicatoren van de procesmeting	47
5.3. Fasering 3-jaars en 5-jaars evaluatie	49
5.4. Risicoanalyse van de evaluatie.....	52
Bijlagen.....	53
Bijlage A: Template vragenlijst interviews.....	54
Bijlage B: Overzicht risicoanalyse.....	55

Appendix

Bijlage C: Geselecteerde indicatoren van de effectmeting

Bijlage D: Geselecteerde indicatoren van de implementatiemeting

Bijlage E: Lijst van gevonden evaluatieonderzoeken naar onderwerpen in de nationale politie

Bijlage F: Volledige lijst van indicatoren

Voorwoord

De komst van de nationale politie betekent een ambitieuze reorganisatie van een van de belangrijkste democratische instituties in ons land. Als universitaire onderzoeksgroep zijn wij wetenschappelijke neutraliteit verplicht en hebben wij met grote zorgvuldigheid de verschillende aspecten en implicaties in kaart gebracht voor een scala van stakeholders van de nationale politie. Het resultaat is een collectie van 142 constructen, met een indicatorenlijst van meer dan 1700 indicatoren. Hieruit zullen keuzes gemaakt moeten worden voor bepaalde thema's en doeleinden voor de evaluatie.

Wij stellen voor drie types van evaluaties te onderscheiden, namelijk een effect-, een implementatie- en een procesevaluatie. De effectevaluatie moet erop gericht zijn te meten of de beoogde effecten van de nationale politie daadwerkelijk bereikt zijn. De implementatie-evaluatie is erop gericht om te controleren of de beloofde structuren ook als zodanig zijn ingericht. De procesevaluatie krijgt een cruciale rol in ons voorstel. Op onderwerpen die van bijzonder democratisch belang zijn (bv. politiek-bestuurlijke aspecten van beheer, gezag of de positie van de burgemeester), stellen wij voor diepgaand onderzoek uit te voeren door middel van zogenaamde casus, die kunnen meten hoe de wet in de praktijk functioneert. Casus zijn ook aan te bevelen bij onderwerpen die een bijzondere rol gespeeld hebben bij de keuze voor de invoering van de nationale politie, zoals een wijziging in de verantwoordelijkheid over het beheer, harmonisering van ICT, de efficiëntie van de bedrijfsvoering, inspelen op grote incidenten, of de internationale positie van de Nederlandse politie. De procesevaluatie moet, basierend op de resultaten van de effectevaluatie en implementatie-evaluatie, vooral een constructieve functie vervullen en de politie en haar ketenpartners hierbij wetenschappelijk begeleiden, zodat aan de ene kant alle aspecten van de wet kritisch worden geëvalueerd en aan de andere kant de wet ook daadwerkelijk in de praktijk kan worden opgezet zodat ze haar einddoel bereikt.

Onze projectgroep is dank verschuldigd aan het WODC, waarmee in uitstekend overleg is samengewerkt. Ook de samenwerking met de Commissie Evaluatie Politiewet 2012 onder voorzitterschap van prof.dr. A.H.G. Rinnooy Kan (verder aan te duiden als Commissie Rinnooy Kan) hebben we als constructief en waardevol ervaren, waarvoor we de commissieleden willen danken. Daarnaast willen we de respondenten binnen de politieorganisatie bedanken die bereid waren om op korte termijn hun kostbare tijd, juist ten tijde van reorganisatie, beschikbaar te stellen. Wij danken ook de externe stakeholders die uitgebreide informatie hebben gegeven over de dynamiek van de samenwerking met de politieorganisatie, zowel in het heden als in het verleden. Zonder de combinatie van intensieve interviews, en de vele schriftelijke documenten die we beschikbaar kregen, hadden wij onze doelstellingen voor het opstellen van het evaluatieontwerp nooit kunnen bereiken. Wij zijn erkentelijk voor het gestelde vertrouwen.

Wij waren onder de indruk van de grote betrokkenheid van vrijwel alle geïnterviewden bij het thema nationale politie en de interesse in en openheid voor wetenschappelijk onderzoek. De bereidheid voor kritische zelfreflectie, juist van mensen die intensief en met grote passie aan de nationale politie meebouwen of direct als ketenpartners bij de nationale politie betrokken zijn, was een bijzondere ervaring.

Gabriele Jacobs, projectleider
Erasmus Universiteit

Samenvatting

Erasmus Universiteit Rotterdam heeft een ontwerp opgesteld voor de evaluatie van de Politiewet 2012. Het ontwerp beschrijft een reconstructie van de beleidstheorie die ten grondslag ligt aan de politiewet. Hierbij wordt een plan van aanpak gepresenteerd voor de evaluatie van de nationale politie, inclusief een evaluatieontwerp met meetbare indicatoren. Het onderzoek heeft plaatsgevonden in de periode februari tot en met september 2014 en is uitgevoerd onder begeleiding van de Commissie Rinnooy Kan.

Aan hand van de reconstructie van de beleidstheorie zijn relevante constructen en bijhorende indicatoren geïdentificeerd waarbij er een splitsing is gemaakt tussen de implementatiemeting, de effectmeting en de procesmeting.

Dit rapport presenteert een flexibel evaluatieplan. Wij stellen voor de evaluatie vooral op de output en outcome (effectmeting) te richten. De input en throughput elementen (implementatiemeting) moeten alleen meegenomen worden als onverwachte effecten bij de effectmeting naar voren komen. Naast deze effectmeting, welke kostenbesparend kan zijn door het gebruik van bestaande bronnen, stellen wij voor om bij bepaalde onderdelen de diepte in te gaan met een procesevaluatie, die stakeholdersperspectieven en complexe interacties in beeld brengt. Deze procesevaluatie dient als managementtool om de implementatie van de nationale politie, waar nodig, bij te sturen. Voor de procesevaluatie stellen wij voor casusonderzoek uit te voeren op bepaalde aandachtspunten uit de beleidstheorie of op geselecteerde onderwerpen die het bestuur en de aansturing van de politie betreffen. Een procesevaluatie is ook relevant als bepaalde effecten en/of implementaties niet volgens de beleidstheorie uitpakken.

Summary

Erasmus University Rotterdam has developed a blueprint for the evaluation of the Dutch national police (Police Act 2012). This report describes a reconstruction of the policy theory underlying the introduction of the national police and presents a plan for its evaluation. The research leading to this report took place in the period from February to September 2014 and was conducted under the guidance of the Commission Rinnooy Kan.

Based on the reconstruction of the policy theory indicators for the assessment of its validity have been identified. The indicators are subdivided into effect measures, implementation measures and process measures.

This report suggests a flexible evaluation approach. In the first instance, we propose to focus on output and outcome measures (effect evaluation). An evaluation focusing on input and throughput factors (implementation evaluation) should be conducted only when unexpected results emerge in the effect evaluation. We further propose an in-depth process evaluation, which systematically brings into view disparate stakeholder perspectives and complex interactions. Such a process evaluation provides a management tool to inform adjustments in the implementation of the national police. For the process evaluation, we propose cases, which focus on specific aspects of the policy theory or on selected topics which concerns the governance and control of the police. A process evaluation also gains importance, in case effects and/or implementations deviate from expectations described in the policy theory.